

Lave forventninger

Folk har liten tro på at helsetjenestene er tilgjengelige når de har bruk for dem, viser fersk rapport fra Folkehelseinstituttet.

TEKST

Per Olav Solberg

PUBLISERT 1. februar 2019

Folkehelseinstituttet gjennomførte nylig en befolkningsundersøkelse der de spurte et utvalg brukere om deres forventninger til psykisk helsetjenester. Instituttet ønsket å finne ut av dette i forkant av innføringen av ulike pakkeforløp for psykisk helse og rus. Rapporten ble offentliggjort i desember i fjor, og resultatene er temmelig nedslående. For eksempel er 85 prosent av de spurte «helt uenig», «ganske uenig» eller «både og» i påstanden om at helsetjenestene er tilgjengelige når pasientene har behov for det. Mens to av tre svarte «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» på spørsmålet om hvorvidt egne erfaringer med tilbudet var tilfredsstillende (se faktaboks for flere resultater).

Seniorforsker Hilde Hestad Iversen er ansvarlig for undersøkelsen og har også ført rapporten i pennen. Hun er ikke veldig overrasket over befolkningens lave forventninger til psykisk helsehjelp.

– Når vi gjør denne typen undersøkelse, ser vi at de psykiske helsetjenestene generelt skårer lavere enn somatikken. Det er viktig å presisere at dette ikke er en brukerundersøkelse, men en befolkningsundersøkelse, selv om en del av de spurte også er brukere eller har vært pårørende til noen som har slike erfaringer, sier Hestad Iversen.

– Hva tror du er årsaken til gjennomgående lave forventninger knyttet til psykisk helsehjelp?

– Det er nok sammensatte årsaker. Mange av de spurtes erfaringer er knyttet til andres erfaringer og til saker de har fått med seg i ulike medier. I mediene er fokuset ofte på det som går galt i psykisk helsevern, og dette får jo befolkningen med seg. Men denne undersøkelsen var gjort før den omfattende NRK-saken om selvmord i psykiatrien, så akkurat denne saken har ikke påvirket tallene, presiserer Hestad Iversen.

Folkehelseinstituttet har også gjort flere kvalitative og kvantitative undersøkelser med pasienter som er innlagt på døgnavdelinger. Her er det også noen interessante funn som går igjen:

– Paradoksalt nok etterlyser mange pasienter bedre tilgang på behandling mens de er innlagt. De etterlyser også at de ansatte bruker mer tid sammen med dem. For mye av

tiden går med til venting både på behandling og på tilbud om fysisk aktivitet, er noen av hovedfunnene i disse undersøkelsene, sier Hestad Iversen.

Forventninger til psykisk helsetilbudet

Psykiske lidelser-tilbudet:

- 76 prosent har inntrykk av at helsetjenestetilbudet er «veldig dårlig», «ganske dårlig» eller «både og».
- 78 prosent svarte at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» føler seg trygg på at de ville fått den beste behandlingen som er tilgjengelig.
- 85 prosent var «helt uenig», «ganske uenig» eller «både og» i påstanden om at helsetjenestene er tilgjengelige når pasientene har behov for det.
- 76 prosent var «helt uenig», «ganske uenig» eller «både og» i påstanden om at helsetjenestene legger til rette for god livskvalitet for pasientene og pårørende.
- 77 prosent svarte «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» på spørsmålet om helsetjenestetilbudet nærstående fikk var tilfredsstillende.
- 67 prosent svarte «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» på spørsmålet om egne erfaringer med tilbudet var tilfredsstillende.

Rustilbudet:

- 73 prosent har inntrykk av at helsetjenestetilbudet er «veldig dårlig», «ganske dårlig» eller «både og».
- 81 prosent svarte at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» føler seg trygg på at de ville fått den beste behandlingen som er tilgjengelig.
- 81 prosent var «helt uenig», «ganske uenig» eller «både og» i påstanden om at helsetjenestene er tilgjengelige når pasientene har behov for det.
- 78 prosent var «helt uenig», «ganske uenig» eller «både og» i påstanden om at helsetjenestene legger til rette for god livskvalitet for pasientene og pårørende.
- 79 prosent svarte «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» på spørsmålet om helsetjenestetilbudet nærstående fikk var tilfredsstillende.
- 82 prosent svarte «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» på spørsmålet om egne erfaringer med tilbudet var tilfredsstillende.

Undersøkelsen var nettbasert og ble sendt ut til 2307 personer, og svarandelen var 50 prosent (1164 personer).

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 56, nummer 2, 2019, side 102

TEKST

Per Olav Solberg, redaksjonssjef